

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อย่างนี้มันถึงบอกว่ามันไม่แน่นอน อยู่ที่การสร้างมา การสร้างมานะ คุณิ เราสร้างของเรา มา เวลาว่ามนุษย์สมบัตินี้เป็นอริยทรัพย์นะ อริยทรัพย์จริงๆ เพราะเราสังเกตสัตว์ที่เราเลี้ยงนี่น่า สงสารมันนะ เพราะว่ามันโดนครอบไว้ด้วยภพของมันไง มันอยากทำคุณงามความดี มันอยาก อะไร แล้วมันก็ต้องใช้ชีวิตของมันไปอย่างนั้นวันหนึ่งๆ แล้วของเรานี้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรา เป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติมาก

เพราะมนุษย์สมบัติ เห็นไหม ในพระไตรปิฎกบอกไว้เลย “การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยาก” การเกิดเป็นมนุษย์นี้แสนยากนะ แต่ทางวิทยาศาสตร์บอกไว้ คนเกิดนี้จะสั้นโลก จะสั้นโลกนะ เพราะอะไร เพราะจิตมันจะเกิดอยู่ตลอดเวลา จิตมันมีอยู่ สภาวะจิตของมันมีอยู่

เวลาฝนฟ้าตกต้องไม่ตามฤดูกาล ในพระไตรปิฎกบอกไว้ว่า พระอาทิตย์ขึ้นหรือพระ อาทิตย์ตกเป็นได้ ๓ อย่าง

๑. เกิดโดยธรรมชาติของมัน

๒. เมฆหมอกบัง

๓. ด้วยฤทธิ์ของเทวดา

เห็นไหม คำว่า “ฤทธิ์ของเทวดา” นี่มันมีเป็นไป

สมัยพุทธกาลที่ว่าพระลูกศิษย์พระสารีบุตรเป็นฌเณร เวลาก่อนจะฉันเพล ดิ่งไว้ ดิ่งไว้ไม่ให้ พระอาทิตย์ไป เวลาฉันเสร็จแล้วนี้พระอาทิตย์ไปก่อนเกือบตกเย็นนะ เพราะอะไร เพราะว่า ต้องการให้ฌเณรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ไง

ถือบาตรพระสารีบุตร ตามพระสารีบุตรไปบิณฑบาต เวลาไปเห็นเขาชกน้ำเข้านา เห็นเขาคัดคันศร “ถ้าเขาทำอย่างนั้นได้ แม้แต่สิ่งที่ไม่มีชีวิตเขายังเป็นประโยชน์ได้ แล้วหัวใจเราเป็นสิ่งที่มียังมีชีวิต ทำไมเราไม่สามารถตัดให้มันตรงได้” เห็นไหม เอาบาตรนะ ถือบาตรตามหลังพระสารีบุตรไปบิณฑบาต ขอให้พระสารีบุตรถือบาตรไปเองใจ ตัวเองจะรีบกลับไปนั่งภาวนาต่อ เพราะมันไปจุดไฟติด พอจุดไฟติด ปัญญามันไปกระทบสิ่งนั้น สิ่งนั้นมันก็กระเทือนเข้ามา พอกระเทือนเข้ามา นี่รีบกลับเข้ามาภาวนา

พระสารีบุตรบิณฑบาตกลับมาแล้ว ฉันแล้วจะเอามาให้ฉันฉันนี่ พอดีเอามาให้ฉันฉันนี่ พระพุทธเจ้าไปขวางหน้าไว้เลย บอกว่าตอนนี้ฉันกำลังพิจารณาปัจจุสมุปบาท กำลังพิจารณาแบบเข้าค่ายเข้าเข็ม กำลังจะสิ้นจากกิเลส

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปขวางหน้าไว้ก่อนบอกว่าให้พระสารีบุตรรอไว้ก่อนๆ เพราะมันเข้าค่ายเข้าเข็มแล้วมันจะเป็นไป นี่เทวดาก็มาดึงไว้ ดึงพระอาทิตย์ไว้ยังไม่ให้เคลื่อนที่เลย เกินเปลวไฟ นี่เกินเปลวไฟจนถึงว่าพอสำเร็จแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเรียบร้อยแล้ว ปล่อยให้พระสารีบุตรเข้าไปเอาอาหารไปฝากลูกศิษย์ของตัวเอง ฝากฉัน เพราะพระสารีบุตรรักมาก รักฉันมาก รักเด็กมาก เอาไปให้ฉันฉันนี่ พอดีฉันเสร็จแล้วนี่พระอาทิตย์ไป ไปถึงไหน

นี่สิ่งที่ไป สิ่งที่เป็นประโยชน์กลับมาจากภายใน ในสมัยพุทธกาลเหมือนกัน มีพระจะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่าไปถึงกุฏิ ฝนมันตกนะ มันคิดพินนะ เวลาพิจารณาไป มันจะคิดพินจากภายใน แล้วจะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี่รีบไปถาม แต่พอไปถึงที่นั่นฝนตก ขึ้นกุฏิไม่ได้ พอฝนตก ฝนตกแรง จนน้ำนองไป แล้วพอฝนตกจากชายคา มันเป็นจุดเป็นต่อม เป็นฟองขึ้นมาแล้วมันแตก เป็นฟองขึ้นมาแล้วมันแตก

นี่จริงๆ เราก็เห็นอย่างนี้กันตลอด แต่ถ้าคนไม่เคยทุกข์ เวลาเรามีความทุกข์เรามีความสะเทือนใจ พอสิ่งใดสะเทือนใจเรา แล้วเรามีความเห็นอันนั้น ปัญญาอันนั้นออกมาที่เราปลดเปลื้องความทุกข์ได้ อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อจิตมันหม่นอยู่ ปัญญามันหม่นอยู่ ของที่มันเห็นดำตาดำ เห็นดำตา คนนะเห็นทุกวัน เห็นจนชินชา แต่เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ อะไรมันสะเทือนใจ ปัญญามันจะขึ้นมาปัญญา ปัญญาจะพุ่งออกทางนั้นเลย

สิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่สะท้อนกลับไง สิ่งที่สะท้อนกลับให้ปัญญาภายในมันเกิด ไม่ใช่ว่าต่อมน้ำที่หยดแล้วฝนตกเป็นต่อมนั้นให้มันเป็นพระอรหันต์ ไม่ใช่หรืออก มันเป็นสิ่งที่สะท้อน สะท้อนให้ย้อนกลับ ให้ความคิดที่มันกำลังหมุนอยู่ แต่มันไม่ทวนกระแสกลับเข้ามา มันส่งออก เห็นไหม มันจะเป็นอย่างไร ความเห็นจะเป็นอย่างไร ความคิดจะเป็นอย่างไร ปัญญาจะเป็นอย่างไร หมุนๆ ไปทั่ว

แต่พอไปเจอสิ่งที่มันเป็นจุดเป็นต่อมขึ้นมาแล้วมันแตก ฟองมันแตกๆ มันเป็นอนิจจัง พอเป็นอนิจจังนี้มันย้อนกลับแล้ว ย้อนกลับเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อย่างนี้ประจำ มันก็ย้อนกลับเข้ามาจากภายใน ปัญญาภายในต่างหาก ปัญญาที่เกิดจากภวานามยปัญญา อันนั้นต่างหากเป็นการชำระกิเลส แต่อาศัยสิ่งนี้กระทบ

สามณระน้อยก็เหมือนกัน เห็นเขาวิดน้ำเข้านา เห็นเขาตัดคันศร สิ่งนี้มันเห็นแล้วมันย้อนกลับเข้ามาที่ใจๆ นี่ทวนกระแสๆ กลับเข้ามาอย่างนี้ โอปนยโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม มาดูความสุขของเรา มาดูเวลาชำระกิเลส มาดูความเป็นไปของมันไง

สิ่งที่เกิดขึ้น เวลาเขาทำงานกัน ทำงานกันเขาต้องมีสถานที่ทำงาน เขาต้องมีออฟฟิศของเขาเพื่อทำงาน เวลาภวานามยปัญญาทำงานในหัวใจ มันทำบนภวาสวะ ทำงานบนภพ ทำงานบนหัวใจ แล้วมันทำลายกิเลสขาดบนหัวใจ เห็นไหม เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม มาดูความเป็นไปอันนี้ มาดูความเป็นไปในหัวใจอันนี้ไง แล้วมันจะเข้าใจความเป็นไปของมันว่าถ้าไม่ทำอย่างนี้มันยังขับเคลื่อนไป มันยังเกิดยังตายอยู่ตลอดไป เห็นไหม มันต้องเกิดต้องตายแล้วต้องเกิด ต้องตายนี้มันก็สังเวช

เวลาเกิดตายนี้ เวลาสภาวะธรรม เกิดเป็นสัตว์เกิดเป็นต่างๆ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์นะ ทำเป็นเกิดเป็นนกแขกเต้าละ ทำไมเกิดเป็นกวางทองละ ทำไมเกิดเป็นกระต่ายละ ทำไมเกิดเป็นหัวหน้าลิงละ ทำไมเกิดเป็นหัวหน้านกพิราบละ นี่เกิดหมด เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเคยเป็น เพราะย้อนไปบุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนกลับไปว่าท่านเคยเกิดอย่างนั้นสภาวะแบบนั้น ท่านเคยเกิดอย่างนั้น เคยเป็นอย่างนั้น เกิดเป็นกษัตริย์ก็ได้ เกิดเป็นจักรพรรดิก็ได้เกิดมหาศาลเลย เกิดเป็นเทวดา เกิดเป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่มันไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าจิตมันเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วมันย้อนกลับมาทำลายตรงนี้

ถึงบอกว่า สิ่งนี้เป็นงานที่ประเสริฐที่สุด สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ลึกซึ้งที่สุด

เวลาทางวิชาการ ศาสนาสอนเรื่องที่ว่าให้ปล่อยวาง เราปล่อยวางแล้ว...มันปล่อยวางจากภายนอกมันก็เหมือนกับมันปล่อยวางไอ้ต่อน้ำ ไอ้ฝนตก ฝนมันตกมันเป็นฤดูกาล มันตกมาเป็นทีพันปีก็หมีปีแล้วมันจะตกอย่างนี้ตลอดไป มันจะไม่เข้ามาทำลายกิเลสของใครได้หรอก

แต่ไอ้ปัญญาของเราที่มันย้อนกลับเข้ามาเนี่ย ไอ้สิ่งที่ปัญญาอันนี้ สิ่งที่ศึกษาเล่าเรียน ธรรมมันถึงเป็นสภาวะภายนอกไป แล้วถ้ามันเข้ามาภายใน สิ่งที่อยู่ใน ก็ว่าภาวนาแล้วเนี่ย ภาวนาเป็นเอง รู้เอง เห็นเอง...รู้เองเห็นเองมันก็สุดมยปัญญา คือปัญญาของการศึกษาเล่าเรียน จินตมยปัญญาคือปัญญาของขั้น ปัญญาของการจดจำ ปัญญาของสัญญาใจ

จินตมยปัญญา มโนภาพ สัญญา สร้างสัญญาอารมณ์เป็นภาพนี้ ปัญญามันเกิดตรงนี้แล้ว มันปล่อยวางตรงนี้ มันปล่อยวางเข้าไปมันก็ถึงจะเป็นภายในของมัน มันต้องปล่อยวางอย่างนี้เข้ามา พอปล่อยวางเข้ามาเนี่ยมันปัญญาอันตัวในเข้ามามันถึงเป็นการชำระกิเลส แต่เราเข้ากันไม่ถึง ถ้าเราเข้ากันถึงอันนี้มันถึงจะเป็นความมหัศจรรย์ มันถึงว่าเห็นความหยابความละเอียดของความ เป็นไป

แล้วเวลาครูบาอาจารย์สอน “ปล่อยวางความทุกข์แล้วมันก็นิพพาน ปล่อยวางความทุกข์”

มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นการปล่อยสัญญาอารมณ์ต่างๆ มันไม่ได้ มันเรียกร่องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรมไม่ได้ เพราะอะไร เพราะมันไม่เห็นที่ ไม่เห็นสถานที่ทำงานของตัว ไม่เห็นภาวสภาวะของตัว ไม่เห็นฐานของใจ แล้วจะเรียกร่องสัตว์ทั้งหลายไปดูธรรมตรงไหนล่ะ

ถ้าเรามีหลักเกณฑ์ของเรา เราพิจารณาของเรา ใจของเราเป็นอย่างนี้ สภาวะเป็นอย่างนี้ เวลาสิ้นกิเลสไปใจมันก็มีอยู่ นิพพานมีอยู่ สิ่งที่มีความรู้สึกมีอยู่ เรียกร่องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรมตรงนี้ไง ทำไมมองค์หลวงปู่มั่น ท่านบอกในประวัติหลวงปู่มั่น เวลาท่านสำเร็จอยู่ที่เชิงใหม่ เทวดาฟ้าดินรู้ไปหมด ทำไมเทวดาฟ้าดินรู้ไปทั้งหมดล่ะ เพราะอะไร

เพราะสถานที่นั้นมืดหมด ใจของเราเนี่ยโดนกิเลสปกคลุมไว้ทั้งหมด แล้วเวลามูเซอ เวลาให้หาพุทโธๆ ใจของหลวงปู่มั่นสว่างหมด สว่างหมด ในที่มืดทั้งหมด คือหัวใจของเราโดนวิชา โดนพญามารปกคลุมไว้ทั้งหมด มันมืดทั้งหมด แล้วมีใจดวงหนึ่งที่มันสว่างไสวในที่มืดนั้นนะ ทำไมเขาไม่เห็น ทำไมเทวดาฟ้าดินไม่รู้ ทำไมสิ่งต่างๆ เขาต้องการบุญ เขาไม่รู้ว่าที่ไหนเป็นที่บุญกุศลของเขา ที่ไหนควรเป็นที่ทำบุญของเขา

เห็นไหม กลิ่นของมนุษย์ กลิ่นของกามราคะ กลิ่นของความคิดเห็นของใจ พยาบาท ความโกรธ ความโลภ ความหลงนี้ สิ่งนี้มันทำให้หัวใจนี้มันเหม็นคาว มันเหม็น มันเป็นราคะเป็นสิ่งที่ต่างๆ แต่เวลาสิ่งนี้มันทำลายตรงนี้หมด มันหมดกลิ่นไป มันหมดความเป็นไป มันหมดความคาว มันหมดสิ่งที่เป็ราคะ มันเป็สิ่งที่หอมฟุ้งไปทวนลม สิ่งนี้เทวดาเขาถึงเข้าไปหาด้วยความเต็มใจของเขา

แต่ถ้าอวิชชาความคาวของใจมันปกคลุมใจจากภายในนะ แล้วปกคลุมออกมาจากภายนอกแล้วมันส่งออกไปจากภายนอก นี่มันมีขอบไปอย่างนี้ไง มันปกคลุม มันมีคไปหมด มันเป็สิ่งที่คาว เป็สิ่งที่เหม็นฟุ้งไปหมด เขาไม่เข้ามาใกล้หรือ เห็นไหม

ทำไมเทวดาฟ้าดินเขาถึงรู้ ทำไมเทวดาเขาถึงปกป้องผู้ที่มีใจเป็พรหมจรรย์ สิ่งที่เป็นพรหมจรรย์ พรหมจรรย์นี้ไม่ใช่ประพฤติปฏิบัติเพื่อจะแก้กฏฐิของใคร ไม่ใช่ปฏิบัติเพื่อจะลบล้างใคร ไม่ใช่ปฏิบัติเพื่อสิ่งใดทั้งสิ้นเลย ปฏิบัติเพื่อทำความสะอาดของใจอันนี้ ปฏิบัติเพื่อทำความซื่อหมองใจอันนี้ให้ใจมันหมดไปจากกิเลส ให้ใจนี้มันพ้นออกไปจากความเป็คาวอย่างนี้ จากความเป็ราคะของมันจากใจดวงนี้

นี่สิ่งนี้ย้อนกลับมา มันสำคัญตรงนี้ไงที่ว่าสิ่งที่เราเกิดเป็มนุษย์แล้วมันเป็สมบัติมหาศาล มหาศาลตรงนี้ไง ตรงที่มันเป็ความสำคัญ มันเป็ความสำคัญเพราะเรามีโอกาสประพฤติปฏิบัติ เรามีโอกาสกระทำของเรา แล้วเราเจอพระพุทธศาสนา กิ่งพุทธศาสนา เจริญรุ่งเรือง แล้วเรากำลั้งประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ พอเราประพฤติปฏิบัติกิเลสมันก็ทำให้เราล้มลุกคลุกคลาน ทำให้เราทุกข์ยาก ความทุกข์ยากอันนี้เราพอใจนะ

ถ้าเราพอใจ เรามีศรัทธามีความเชื่อ อันนี้เป็ความเพียรชอบ ถ้าเราสักแต่ว่าทำ เราทำตามเขา เราทำอย่างนั้น ถ้ามันมีวาสนาบารมีมันก็สั้หม่นได้ มันก็สงบได้ มันก็เป็ไปได้ แต่ความที่มันจะต่อเนื่อง ความที่มันวิปัสสนาซ้าแล้วซ้าเล่า จนถึงที่ขาดมันจะเป็ไปอย่างไร แต่ถ้าคนมันสั้หม่นขึ้นมา มันมีความศรัทธาขึ้นมา มันก็ทำของมันขึ้นมา มันมีความศรัทธา มีความเชื่อของมันขึ้นมาเพราะอะไร

เพราะมันเป็ปัจจัยจัดตั้ง มันเป็ความประสงบของใจ ใจนั้นประสงบความสงบอันนั้น ใจนั้นประสงบความจริงอันนั้น ใจนั้นมีความสุขอันนั้น ใจนั้นมันก็จะทำของมัน เห็นไหม เรียกเรื่องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรมตรงนี้ไง ตรงใจของเรามีความสะอาด มีความบริสุทธิ์ มีความสุขสงบของเรา ใจ

เรานี้มันมีความสงบ มันพอใจของมัน นี่มันทำอย่างนี้ เรียกร้องสัตว์อย่างนี้มาดูธรรม โอปนโยโก เป็นมนุษย์เรานี้แหละ แต่เรียกร้องสัตว์ เรียกร้องเทวดามาดูธรรม

องค์หลวงปู่มั่นตรัสรู้อยู่ในป่า เทวดาฟ้าดินไปฟังเทศน์ฟังธรรมมหาศาลเลย นี่สิ่งนี้มีอยู่ในใจเรา เพราะเรามีหัวใจมีร่างกายเหมือนกัน ครูบาอาจารย์ก็มีร่างกายมีหัวใจเหมือนกัน สิ่งที่มีร่างกายมีหัวใจ อันนี้มันจะทำสิ่งนี้ให้เป็นประโยชน์กับเรา เราถึงต้องทำประโยชน์ นี่มนุษย์สมบัติสำคัญตรงนี้ไง

สำคัญตรงนี้ มันมีสมองในทางประสาโลกณะ แต่ถ้าในการประพฤติปฏิบัติ สมองนี้เป็นสิ่งที่บัญชาการร่างกายนั้น มันมีหัวใจ มันมีภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้น ปัญญาที่ทำให้ใจดวงนั้นใส สันติเลสอันนั้น นี่สิ่งที่ขึ้นไป สำคัญตรงนี้ สำคัญมาก สำคัญที่ว่าเรามีโอกาส เรามีภาชนะที่จะรองธรรม เรามีภาชนะที่จะตักดวงมรรคผลนิพพาน เราจะตักดวงนะ ถ้าเราทำได้ เราตักดวงอันนี้ แต่ถ้าไปเกิดเป็นสถานะอื่นมันไม่มีโอกาสไง

สิ่งที่ไม่มีโอกาส เว้นแต่เทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นถึงว่าเขามีศรัทธา มีความเชื่อ เขาก็ลงมา ถ้าเขาเพลินในความสุขของเขา เขาก็ไม่ลงมาอันนี้ เขาก็ขึ้นไป ก็ภพชาติหมุนเวียนไปๆ แล้วศรัทธาไม่ศรัทธาก็อีกอย่างหนึ่ง เวลาเกิดเป็นเทวดา ทำไมมีเทพฝ่ายมารละ มารเพราะอะไร เพราะมันเป็นมิจฉาทิภูฏิใจ เป็นเทวดาแต่เป็นมิจฉาทิภูฏิ เป็นไปได้ไหม? ได้ เพราะความเห็นผิดอันนั้นมันเป็นอันนั้นไป สิ่งนี้ทำให้ใจดวงนั้นมีแต่สภาวะแบบนั้นไป นี่มันถึงหลงได้ไง

เราถึงกลับมา เป็นมนุษย์นี้แล้วเรามีครูบาอาจารย์คอยชี้นำอย่างนี้ นี่คือสมบัติของเรา มหาศาลนะ นี่วันนีวันพระ ตั้งใจทำแล้วเราจะได้ประโยชน์ของเรา เอวัง